

EN NY AL-GADDAFI?

FELTMARSKALK KHALIFA HAFTAR

Den tidligere libyske offiseren Khalifa Haftar har etablert seg som den sterkeste aktøren i Libya. Hvordan klarte han å manøvrere seg frem til en maktposisjon etter den libyske revolusjonen? Hva er hans langsiktige mål, og hvordan har det påvirket situasjonen i Libya? Hvordan vil aktiviteten hans påvirke situasjonen i landet i tiden fremover?

HENRIK GRÅTRUD

S nart seks år etter at Muammar al-Gaddafi ble styrtet fra makten, er Libya i fullstendig kaos. Landet har delvis blitt et fristed for jihadistiske grupper som Den islamske staten (IS), Ansar al-Sharia og al-Qaida i det islamske Maghreb (AQIM), og har ingen fungerende sentralmyndighet.

Sommeren 2014 brøt det ut borgerkrig. Selv om mange tror at konflikten har stått mellom islamister på den ene siden og nasjonalister på den andre, har konfliktbildet i virkeligheten vært langt mer sammensatt med flere grupper som har samarbeidet på tvers av islamist/nasjonalistskillet.² Etter at borgerkrigen startet, har FN flere ganger forsøkt å mekle frem en løsning på konflikten, men forsøkene har så langt vært fånyttede. I dag har Libya tre rivaliserende regjeringer: en i Tubruq i øst og to i Tripoli i vest. Disse har imidlertid begrenset myndighet; de reelle maktøverne i landet er militsgruppene og stammene. Sterkest av alle aktørene er den tidligere libyske offiseren Khalifa Haftar. Han kontrollerer det meste av Kyrenaika (det østlige Libya) og leder den største militsalliansen i landet.

Gjennom sin maktposisjon har Haftar en avgjørende rolle i det politiske spillet som vil avgjøre Libyas fremtid. Likevel finnes det få akademiske studier av Haftar og hans innflytelse på situasjonen i Libya.³ Med denne artikkelen vil jeg bidra til å fylle dette tomrommet ved å belyse følgende spørsmål: Hvordan klarte Haftar å manøvrere seg frem til en maktposisjon etter den libyske revolusjonen? Hva er hans langsiktige mål, og hvordan har det påvirket situasjonen i Libya? Og til sist, hvordan vil aktiviteten hans påvirke situasjonen i landet i tiden fremover?

Det argumenteres for at hovedårsaken til at Haftar klarte å posisjonere seg så sterkt i tiden etter revolusjonen var de libyske overgangsmyndighetenes handlingslammelse. Dette gjorde det mulig for Haftar å vinne støtte i den libyske befolkningen gjennom å fremstille seg selv som den eneste som kan løse landets sikkerhetsproblemer. Denne støtten har Haftar brukt til å fremme en ambisjon om å ta over makten i landet.

En plakat med Khalifa Haftar. Men hvor sterk støtte har feltmarskalken egentlig i befolkningen?

الكرامة للوطن ولكل مواطن

I løpet av 2016 har maktbalansen i økende grad tippet i hans favør. Dette har ført til flere advarsler om at Haftar kan være i ferd med å ta kontroll over hele Libya og at landet på nytt kan bli et militærdiktatur.⁴ Han vil derimot mest trolig ikke klare å erobre hele landet. Haftar har fortsatt sterke rivaler i vestlige Libya, og per dags dato har han ikke den nødvendige militære styrken til å be-seire dem. Dersom han likevel skulle gå til militært angrep mot sine rivaler, slik han flere ganger har truet med å gjøre, vil dette sannsynlig-vis føre til mer ustabilitet, noe som vil gi jihadistiske grupper som Ansar al-Sharia, IS og AQIM økt mulighetsrom til å styrke sitt fotfeste i Libya.

HVEM ER KHALIFA HAFTAR?

Khalifa Haftar er en tidligere libysk offiser som ble født i 1943 i den libyske kystbyen Ajdabiya. I 1964 begynte Haftar på det kongelige militærakademiet i Benghazi, hvor han møtte Muammar al-Gaddafi som rekrutterte ham til den anti-monarkistiske og pan-arabiske bevegelsen «De frie offiserer».⁵

Haftars rolle under militærkuppet som brakte al-Gaddafi til makten i 1969, er omdiskutert. Selv om enkelte kilder hevder at han var en del av det revolusjonære kommandorådet – al-Gaddafis innerste sirkel, som planla militærkuppet – er det mer sannsynlig at han ikke var det, og at hans rolle var begrenset til å implementere deler av kupplanen.⁶ I løpet av 1970-årene overlevde Haftar al-Gaddafis utrenskinger av hæren. I 1973 ledet han den libyske kontingenten som deltok i Yom Kippur-krigen, og fortsatte å stige i gradene frem til han ble utnevnt til oberst i 1980.⁷

Haftar forble lojal til al-Gaddafis regime frem til 1987. Da ble han tatt til fange av tsjadiske regjeringsstyrker mens han ledet libyske tropper i den såkalte Toyota-krigen mellom de to landene.⁸ Etter at det ble kjent for Haftar at al-Gaddafi hadde nektet for at libyske tropper var til stede i

Tsjad og antydnet at Haftar ikke var en libysk of-fiser, men «en kamelgjeter som hadde gått seg bort i ørkenen», vendte han seg mot al-Gaddafi.⁹ Motivert av et ønske om å hevne seg på al-Gaddafi og en ambisjon om å bli landets nye sterke mann, sluttet Haftar seg til Libyas nasjonale frelsesfront (NFF). NFF ble dannet i 1981 og var på denne tiden den største opposisjonsgruppen mot al-Gaddafis regime.¹⁰ På bakgrunn av hans militærerfaring ble Haftar valgt til å lede gruppens væpnede gren.

I etterkant ble Haftar og troppene hans værende i Tsjad, hvor de mottok amerikansk hjelp for å forberede et angrep på al-Gaddafis regime. Men i 1990 måtte planene om å angripe al-Gaddafi skrinlegges, da Idriss Deby gjennomførte et kupp mot Tsjads daværende president, Hissene Habre. I frykt for at Deby skulle overlevere Haftar og hans tropper til libyske myndigheter, ble de

Oppholdet i Virginia mer enn antyder at Haftar var på CIAs lønnsliste, selv om han benekter dette.

evakuert fra Tsjad og endte til slutt opp i den amerikanske delstaten Virginia.

Tiden i Virginia er meget kontroversiell blant libyere i dag på grunn av det nære forholdet Haftar sannsynligvis utviklet til CIA mens han bodde der. Det faktum at han fikk drifte en treningsleir i nærheten av etterretningstjenestens hovedkvarter i Virginia mer enn antyder at han var på CIAs lønnsliste, selv om Haftar og hans støttespillere motstrider dette.¹¹ Nøyaktig hvor lenge Haftar driftet denne treningsleiren er uvisst, men det er sannsynlig at den i alle fall var operativ frem til han brøt med NFFs lederskap i etterkant av et mislykket kuppforsøk i Libya i 1993. Etter dette levde Haftar et tilsynelatende anonymt liv i

Virginia.¹² Men som vi skal se, hadde han ikke gitt opp håpet om en dag å vende tilbake til hjemlandet.

HAFTARS ROLLE UNDER REVOLUSJONEN

I midten av februar 2011 brøt det folkelige opprøret mot Muammar al-Gaddafis regime ut i Libyas nest største by, Benghazi, og i løpet av få dager spredte det seg til en rekke andre byer som Misrata, Zintan, Darna og Tripoli.¹³ I ukene som fulgte fortsatte opprøret å vokse raskt. 27. februar ble det nasjonale overgangsrådet (the National Transitional Council of Libya, NTC) dannet for å fungere som opprørets politiske lederskap og representant i internasjonale fora.¹⁴ En rekke aktører, inkludert islamister, jihadister, liberale nasjonalister, stammer, etniske minoriteter og føderalister fra Kyrenaika (østlige Libya), etablerte ulike militsgrupper for å kjempe mot al-Gaddafis tropper. Dessuten sluttet flere av regimets militære ledere seg til opprørerne.¹⁵

Med det folkelige opprøret mot al-Gaddafi kom øyeblikket Haftar hadde ventet på siden han vendte seg mot regimet i 1987. 12. mars returnerte han til Libya med en klar ambisjon om å sikre seg en posisjon som ville gi ham muligheten til å påvirke landets fremtid. Kort tid etter utnevnte han seg selv til opprørets øverste militære leder og ble hyllet som en helt av noen av opprørsstyrkene.¹⁶ Medlemmene i NTC, samt en rekke andre opprørsledere, var imidlertid skeptiske til Haftar. Dette var delvis grunnet hans angivelige bånd til CIA, og hans fortid som en høytstående offiser under al-Gaddafis regime, men viktigst var det at NTCs medlemmer fryktet at han ville forsøke å ta kontroll over Libya etter revolusjonen.¹⁷ Derfor utnevnte de en annen libysk offiser, Abdul Fattah Younis, til opprørets øverste militære leder, og gjorde det helt klart overfor Haftar at han var under Younis' lederskap.¹⁸ Hvorvidt Haftar så tidlig som i begynnelsen av

2011 faktisk forsøkte å posisjonere seg for å ta kontroll over Libya, slik noen har ment,¹⁹ eller om han kun ønsket å være opprørets øverste militære leder på dette tidspunktet, er umulig å si med sikkerhet. Det er imidlertid hevet over enhver tvil at NTCs utnevning av Younis gjorde Haftar rasende.²⁰ Han nektet å akseptere en underordnet stilling, og fortsatte å hevde at han var opprørets øverste militære leder, stikk i strid med NTCs avgjørelse.²¹

Haftars ulydighet bekreftet NTCs antagelser om at han ikke var til å stole på, og medvirket trolig til valget om å la stillingen som opprørets øverste militære leder stå ledig fremfor å gi den til Haftar etter at Younis ble drept i et attentat i Benghazi 28. juni 2011.²² Under resten av opprøret befant Haftar seg i stor grad utenfor begivenhetenes sentrum. Han fortsatte å lede et fåtall tropper i kamper mot al-Gaddafis styrker, men det kjølige forholdet til medlemmene av NTC og flere andre revolusjonære ledere hindret ham i å spille en sentral rolle.

FRA UBETYDELIG AKTØR TIL MEKTIG KRIGSHERRE

Etter at opprørerne beseiret al-Gaddafis styrker, forsøkte Haftar å posisjonere seg for å bli Libyas nye forsvarssjef. I november 2011 hadde han sikret seg støtten til omkring 150 andre opprørs-offiserer.²³ Likevel gikk det ikke slik Haftar ønsket. NTCs medlemmer, som fortsatte å styre Libya fram til det kunne avholdes valg i landet, hadde ikke glemt Haftars ulydighet under revolusjonen, og var fortsatt skeptiske til ham. De utnevnte derfor en annen offiser, Yusuf al-Manqush, til landets forsvarssjef.²⁴

Utelukket fra NTCs innerste sirkler og uten et offisielt embete, så det ut til at Haftar hadde mislyktes i å sikre seg en viktig posisjon i landet etter revolusjonen. Men det skulle vise seg at utviklingen i Libya og de nye ledernes manglende evne til å løse landets problemer ville gi Haftar

muligheten til å gjøre et comeback på den politiske scenen – og til å manøvrere seg frem til en maktposisjon.

Etter revolusjonen sto Libyas nye ledere overfor store utfordringer på ulike områder, spesielt når det gjaldt sikkerhet. NTC hadde så å si ingen midler til å sørge for borgernes sikkerhet og trygghet ettersom det knapt var noen regulære politi- og militærstyrker igjen i landet. Samtidig

Haftar fremstilte seg selv som
den eneste som kunne løse landets
sikkerhetsproblemer.

var det hundrevis av tungt bevæpnede militsgrupper i Libya som ingen visste helt hva man skulle gjøre med. I et forsøk på å få kontroll over militsgruppene begynte NTC å betale dem for deres tjenester. Tanken var at militsgruppene skulle bidra til å opprettholde ro og orden i landet inntil politiet og militæret var bygd opp tilstrekkelig.²⁵ Planen mislyktes fullstendig. Istedenfor at militsgruppene kom under NTCs kontroll, vokste de seg sterkere og fikk gradvis mer innflytelse i landet. Pengene som militsgruppene mottok fra NTC gjorde det mulig for dem å tilby høye lønninger som tiltrakk mange nye rekrutter. Dette gikk på bekostning av sikkerhetsstyrkene som NTC forsøkte å bygge opp, ettersom disse styrkene ikke hadde midlene til å tilby samme lønnsnivå som militsgruppene. Dessuten bidro ikke de sistnevnte til økt stabilitet i landet. Minst like ofte som militsgruppene hindret utbrudd av vold og kriminell aktivitet, sto de selv ansvarlige for dem.²⁶

Likevel var ikke utviklingen i Libya det første året etter revolusjonen utelukkende negativ. I juli 2012 gjennomførte Libya sitt første frie valg på

over seksti år, hvoretter den nyopprettede lovgivende forsamlingen, nasjonal-kongressen (the General National Congress, GNC), overtok styringen av landet etter en fredelig overføring av makten fra NTC.²⁷ Ulikhetene mellom de forskjellige politiske strømningene som hadde bidratt til å styrte al-Gaddafis regime, kom imidlertid raskt til overflaten etter valget. I GNC utkrystalliserte det seg to rivaliserende blokker, som hadde uforenlige visjoner for landets fremtid. Den største blokken var en koalisjon bestående hovedsakelig av islamister som Muslimbrødrene, samt uavhengige representanter fra Libyas tredje største by, Misrata. Den andre blokken var Alliansen av nasjonale krefter (NFA), som var en løs koalisjon av nasjonalistiske og liberale grupper.²⁸ Det var spesielt to stridsspørsmål som skapte spenning mellom disse to blokkene. Det første var i hvilken grad landets lovgivning skulle være basert på sharia, mens det andre var hvorvidt individer som tidligere hadde vært tilknyttet al-Gaddafis regime, kunne tiltre i offentlige stillinger. Misrata-islamist-blokken arbeidet for en mer fullstendig implementering av sharia,²⁹ og ønsket i motsetning til NFA en streng «isolasjonslov» som utelukket samtlige libyere med tilknytning til det gamle regimet fra offentlige stillinger. Den interne konflikten rundt disse spørsmålene gjorde GNC handlingslammet, og hindret forsamlingen i å ta tak i landets mest presserende problem, nemlig den stadig forverrede sikkerhetssituasjonen.

Samtidig som NFA og Misrata-islamist-blokken kranglet i parlamentet, fortsatte militsgruppenes makt i Libya å vokse. I løpet av 2013 mistet GNC kontroll over stadig større deler av landet, inkludert hovedstaden Tripoli. For eksempel omringet militsgrupper, som antakelig var tilknyttet Misrata-islamist-blokken i GNC, flere ministerier i Tripoli i mai 2013 for å tvinge igjen den strenge «isolasjonsloven» som islamistene ønsket.³⁰ I begynnelsen av 2014 virket det

Soldater fra koalisjonen Libya daggry overvåker IS-posisjoner i nærheten av Surt i 2015.

som om libyerne hadde fått nok av den ustabile sikkerhetssituasjonen og det politiske vanstyret i landet, da store folkemengder tok til gatene for å demonstrere mot GNC.³¹ Det var i denne konteksten at Haftar returnerte for fullt til den politiske scenen i Libya, og denne gangen var det ingen tvil om at målet hans var å ta kontroll over hele landet.

At NTC nektet å gi ham stillingen som forsvarssjef, hadde ikke fått Haftar til å gi opp ambisjonen om å påvirke landets fremtid. Siden 2012 hadde han reist rundt i Libya og drevet en politisk kampanje hvor han kritiserte sentralmyndighetenes handlingslammelse, samtidig som han fremstilte seg selv som den eneste personen i Libya som kunne løse landets sikkerhetsproblemer.³² Kampanjen sikret etter hvert Haftar noe medhold i vestlige og sentrale deler av landet, men han hadde utvilsomt mest suksess i Kyrenaika, hvor blant annet mektige stammer som Ubaydat, Awaqir og Baraghita erklærte sin støtte til ham.³³

Sammen med protestene mot GNC ser den økte

støtten som han nøt i noen deler av landet ut til å ha overbevist Haftar om at alt lå til rette for å gjennomføre et kupp. 14. februar 2014 erklærte han på en libysk tv-stasjon at GNC var avsatt, og at et militærråd ville styre landet frem til nye valg kunne avholdes.³⁴ Til hans skuffelse vant kuppforsøket liten støtte hos folket, og uten tilstrekkelige militærstyrker i Tripoli til å avsette GNC, mislyktes det.³⁵

I etterkant av kuppforsøket ble Haftar latterliggjort av sine politiske rivaler i Libya, og i Tripoli ble det utstedt arrestordre på ham.³⁶ Han hadde åpenbart overvurdert sin posisjon. Selv om befolkningen hadde uttrykt sin misnøye med Libyas sivile lederskap, betød ikke dette at de var klare til å akseptere et militært styre av landet. Likevel skulle det vise seg at det mislykkede kuppet, godt hjulpet av utviklingen i Libya, paradoksalt nok ville ha en positiv innvirkning på Haftars ambisjon om å ta kontroll over landet.

Gjennom kuppforsøket markerte Haftar seg som det klareste alternativet til kaoset som rådet under GNCS styre. Våren 2014 forverret

situasjonen i Libya seg ytterligere, spesielt i Kyrenaika, som delvis hadde utviklet seg til å bli et fristed for jihadistiske grupper. I Benghazi tok for eksempel Ansar al-Sharia kontroll over stadig flere områder av byen. I mars og april 2014 gjennomførte gruppen en rekke attentater mot både libyske offiserer og mot sivilpersoner som Ansar al-Sharia anså som sine politiske rivaler.³⁷

Jihadistenes økte tilstedeværelse og bruk av makt i Benghazi gjorde brorparten av byens innbyggere rasende på GNC, som hadde ansvaret for å sørge for befolkningens sikkerhet. Dette var gode nyheter for Haftar, som etter kuppforsøket hadde oppholdt seg i Kyrenaika, hvor han kunne bevege seg fritt uten frykt for å bli arrestert. Han satte i gang en sjarmoffensiv for å utnytte befolkningens sinne mot GNC og frykt for jihadistene, til å utvide sin tilhengerskare i Kyrenaika. Han deltok blant annet i demonstrasjoner i Benghazi og oppfordret til en militærkampanje, som han selv skulle lede for å fjerne ekstremistene fra byen.³⁸

Budskapet om at han var den eneste som kunne løse landets sikkerhetsproblemer vant mer gehør denne gangen, spesielt blant de misfornøyde libyske offiserene som hadde vært primærmålet for den jihadistiske volden. Haftar hadde dermed klart å utnytte den stadig forverrede sikkerhetssituasjonen i Libya etter revolusjonen til å gå fra å være en ubetydelig aktør i det libyske politiske landskapet til å bli en av de mektigste aktørene i landet. Med sin nyvunne støtte begynte han å forberede sitt neste trekk for å fremme ambisjonen om å bli Libyas nye sterke mann.

HAFTAR GÅR TIL KRIG

16. mai 2014 innledet Haftar Operasjon Verdighet for å «eliminere ekstremistiske terrorgrupper» fra Benghazi og stoppe islamiseringen av Libya.³⁹ Reaksjonene lot ikke vente på seg. Haftar mottok

umiddelbart stor støtte fra majoriteten av Benghaziis innbyggere, som hadde fått nok av jihadistenes terrorvelde i byen. I Tripoli var imidlertid synet på Operasjon Verdighet annerledes, og den ble møtt med fordømmelse av mange av landets politikere. Ifølge Abdallah al-Thinni, som i dag støtter Haftar, var Operasjon Verdighet kun et dårlig skjult forsøk på å ta makten over hele landet.⁴⁰

Dagen etter, 17. mai 2014, holdt Haftar en pressekonferanse hvor han redegjorde for formålet med Operasjon Verdighet for å berolige skeptikerne. Han hevdet hardnakket at militærkampanjen ikke var et nytt kuppforsøk, men at dens formål var å forsvare sivilbefolkningen i Libya generelt og Benghazi spesielt mot ekstremistene.⁴¹ De ulike partene i Libya kommuniserte dermed fundamentalt ulike synspunkt på militærkampanjen. Hva var egentlig Haftars formål med Operasjon Verdighet, og hvordan har det påvirket situasjonen i Libya?

Som vi skal se, ble det raskt klart at Haftars reelle ambisjon med militærkampanjen ikke var begrenset til å komme befolkningen i Benghazi til unnsetning. Haftars overordnede mål med Operasjon Verdighet har isteden vært å ta over makten i Libya. Han har vist seg mer enn villig til å ofre løftet om å være et bolverk mot islamisering av landet, og mot trusselen fra de jihadistiske gruppene, for å styrke sin posisjon i det politiske maktspeillet.

I dagene som fulgte Haftars pressekonferanse utvidet han militærkampanjen til andre områder i Libya, og gjorde det klart at den ikke kun var rettet mot jihadistiske grupper som Ansar al-Sharia, men også mot mer moderate islamistiske grupper som Muslimbrødrene.⁴² Dette var i praksis en krigserklæring mot hele GNC, ettersom Muslimbrødrene var en del av den dominerende blokken i forsamlingen. Med det satte Haftar i gang en prosess som førte til borgerkrig.

En rekke aktører sluttet seg raskt til Haftar. I Kyrenaika fikk han støtte fra de fleste store stammene, offiserene og føderalistene, mens i den vestlige delen av landet sluttet væpnede grupper fra Warshafana og Zintan seg til Operasjon Verdighet.⁴³ Støtten fra Zintans militsgrupper var spesielt viktig for Haftar fordi de var noen av landets sterkeste væpnede grupper. 18. mai 2014 stormet de parlamentet i Tripoli og tvang GNC til å skrive ut nyvalg.⁴⁴

Valget viste seg å være en katastrofe for Misrata-islamist-blokken, som mistet flertallet i parlamentet til nasjonalistene.⁴⁵ De sistnevnte hadde flere ganger uttrykt sin støtte til Haftars militærkampanje, og Misrata-islamist-blokken fryktet derfor at de ville hjelpe ham å ta kontroll over hele landet.⁴⁶ Sammen med Haftars fremskritt på slagmarken førte dette til at militsgruppene fra Misrata og flere islamistiske grupper dannet koalisjonen Libya daggry. I juli 2014 angrep koalisjonen Zintans militsgrupper, Haftars allierte, i Tripoli og klarte å drive dem ut av byen.

Libya daggry tok deretter grep for å sikre seg politisk kontroll i området rundt hovedstaden. Etter valget hadde GNC blitt oppløst og overført makten til Representantenes Hus (the House of Representatives, HoR), som skulle fungere som landets nye lovgivende forsamling. Da Libya daggry tok kontroll over Tripoli, flyktet flesteparten av HoRs medlemmer til Tubruk. Ifølge Libya daggry var dette et brudd på loven, som stipulerte at parlamentet kun kan møtes i Tripoli og Benghazi. Med dette som påskudd underkjente Libya daggry HoR og gjeninnsatte GNC for å fungere som koalisjonens politiske ving. Samtidig kom HoR, under Abdallah al-Thinnis ledelse, i økende grad under Haftars kontroll. I mars 2015 utnevnte HoR Haftar formelt til landets forsvarsjef.⁴⁷ Haftars forsøk på å endre maktbalansen i sin favør hadde dermed ført til at Libya ble delt mellom to rivaliserende regjeringer;

en i vest under Libya daggrys kontroll, og en annen i øst som var lojal til Haftar.

Borgerkrigen mellom disse to partene forenkles ofte til en konflikt mellom islamister på den ene siden (Libya daggry) og nasjonalister (Operasjon Verdighet) på den andre siden.⁴⁸ Men i virkeligheten er dette kun en av flere skillelinjer som har preget konflikten. Andre faktorer, som etnisitet, tilknytning til al-Gaddafis regime, stammetilhørighet og geografi, har også hatt stor betydning for hvilken side ulike aktører har valgt å slutte seg til.⁴⁹ Et eksempel er militsgruppene

Han hevdet hardnakket at
militærkampanjen ikke var et
nytt kuppforsøk.

fra Zintan. Historisk sett har denne byen hatt et dårlig forhold til Misrata. Hovedgrunnen til at byens militsgrupper knyttet seg til Haftar, var at Operasjon Verdighet ga dem en mulighet til å stoppe Misratas økende innflytelse og makt i Libya. Blant Misratas militsgrupper er det kun noen grupper som kan karakteriseres som islamistiske.⁵⁰

Dessuten har ikke Haftar ført krig mot alle islamistiske grupper i Libya. Mange libyske salafister, som er tilhengere av den saudiske geistlige Rabi' al-Madkhali, har faktisk kjempet på Haftars side i kamper mot Libya daggry og mot jihadistiske grupper som Ansar al-Sharia og IS.⁵¹ I det siste har disse salafistene fått større innflytelse over Haftar. Et godt eksempel er da Haftars nestkommanderende Abdul Razzaq al-Nazhuri undertegnet et dekret som forbød ugifte kvinner under seksti år å reise utenlands uten følge av mannlig verge.⁵² Denne innflytelsen gir grunn til å tro at Haftar har inngått en slags hestehandel med salafistene, som går ut på at de sistnevnte får

gjennomslag for sine interesser mot at de støtter Haftar. Dette belyser også Haftars pragmatiske tilnærming til maktspillet i Libya. Han er villig til å samarbeide selv med sine ideologiske motstandere, samt tillate en viss islamisering av områdene han kontrollerer, så lenge det fremmer hans langsiktige mål om å ta makten i hele landet.

For å vinne internasjonal støtte har Haftar likevel forsøkt å fremstille Operasjon Verdighet som en utelukkende anti-islamistisk kampanje. I møter med vestlige og regionale ledere har Haftar hele tiden forfektet at han er det eneste bolverket mot den islamistiske og jihadistiske trusselen i

Han virker overbevist om at han ikke trenger en politisk avtale fordi han kan erobre Libya ved hjelp av makt.

Libya. Hans fremstilling av konflikten i landet medvirket til at borgerkrigen utviklet seg til å bli en slags stedfortrederkrig, hvor anti-islamistiske regimer som Egypt og De forente arabiske emirater har støttet Haftar, mens Tyrkia og Qatar har sendt materiell og våpen til Libya daggry.⁵³

Foruten assistansen fra Egypt og Emiratene, har Haftar også fått sporadisk støtte fra vestlige land, spesielt Frankrike, i form av flyangrep mot Ansar al-Sharia og IS.⁵⁴ Til tross for denne støtten har ikke Haftar maktet å eliminere de ekstremistiske gruppene fra Libya slik han lovet å gjøre i mai 2014. Tvert imot har Haftars forsøk på å ta kontroll over Libya, hvilket utløste borgerkrigen, ført til at jihadistene fikk et sterkere fotfeste i landet.

I løpet av 2014 og 2015 utviklet borgerkrigen seg til en fastlåst konflikt, hvor Haftar kontrollerte brorparten av Kyrenaika, mens Libya daggry styrte det meste av den vestlige delen av landet.

Det var imidlertid flere områder som ingen av de to partene kontrollerte. Maktvakuumet som oppstod i disse områdene ble ofte fylt av jihadistiske grupper. Et godt eksempel er al-Gaddafis hjemby Sirte, som Ansar al-Sharia og deretter IS tok kontroll over sammen med nærliggende områder.⁵⁵ Et annet eksempel er ørkenområdene i den sørvestlige delen av landet (Fezzan), som delvis har blitt et fristed for grupper som AQIM.⁵⁶

Jihadistenes økte innflytelse i Libya førte til stor bekymring blant vestlige land. De intensiverte derfor sin støtte til de FN-ledede fredsforhandlingene som hadde pågått siden borgerkrigens begynnelse. Dette arbeidet kulminerte 17. desember 2015, da medlemmer av GNC og HoR signerte en politisk avtale hvor de forpliktet seg til å støtte en ny samlingsregjering.⁵⁷ Optimismen var derfor stor da den nye samlingsregjeringen (the Government of National Accord, GNA) ankom Tripoli for å ta over styringen av landet i mars 2016. Ville sikkerhetssituasjonen i Libya nå bedre seg, og ville det endelig være mulig å få bukt med trusselen fra de jihadistiske gruppene?

Det skulle vise seg at landets problemer ikke var over. I tiden etter at den politiske avtalen ble inngått, har Haftar kontinuerlig motarbeidet den. Ett av kravene i avtalen var at HoRs medlemmer formelt skulle godkjenne GNA gjennom en avstemming, hvilket aldri skjedde ettersom Haftar nektet HoR å gjøre det.⁵⁸ Årsaken til dette er at den åttende klausulen i avtalen, som stipulerer at lederskapet over landets militære styrker skulle overføres til GNA, var uakseptabel for Haftar.⁵⁹ Som tidligere nevnt hadde han blitt utnevnt til Libyas forsvarssjef av HoR i 2015. Vel vitende om at embetet var hans nøkkel til makt i landet, insisterte Haftar derfor på å fortsette som forsvarssjef. Dette kravet var imidlertid ikke de andre partene i konflikten villige til å akseptere, noe som resulterte i en fullstendig fastlåst politisk situasjon,

hvor landet fikk tre rivaliserende regjeringer (istedenfor to).⁶⁰

I tiden etter dette har Haftar styrket posisjonen sin kraftig og etablert seg som den klart sterkeste aktøren i Libya. Bortsett fra Derna og et par bydeler i Benghazi som kontrolleres av islamister og jihadister, har han sikret seg kontroll over hele Kyrenaika. Han har også styrket posisjonen sin i den nordlige sentrale delen av Libya. Samtidig med at hans rivaler fra Misrata var opptatt med frigjøringen av Sirte fra IS' kontroll sommeren 2016, forberedte Haftar et angrep på den såkalte oljehalvmånen øst for Sirte, som på daværende tidspunkt var under en GNA-tilknyttet gruppes kontroll. 11. september 2016 tok Haftars tropper kontroll over «oljehalvmånen» uten å møte stor motstand fra den GNA-tilknyttede gruppen.⁶¹ Dette styrket posisjonen hans betraktelig ettersom området står for rundt 80 prosent av landets oljereserver. Utviklingen internasjonalt har også vært positiv for Haftar. De siste årene har Russland opptrådt mer aggressivt i Midtøsten. Landet har siden sommeren 2016 knyttet stadig sterkere bånd til Haftar, og ifølge enkelte kilder ønsker russerne å spille en lignende rolle i Libya som de har gjort i Syria.⁶³

I tråd med de endrede forutsetningene på bakken, har vestlige og regionale ledere forsøkt å få til en ny politisk avtale som inkluderer Haftar. Han har imidlertid vært lite samarbeidsvillig. For eksempel avslø Haftar i november 2016 et forslag fra Obama-administrasjonen som ville gjort ham til landets forsvarsjef. Bakgrunnen for avslaget var at amerikanernes forslag innebar at militæret skulle være underlagt Libyas sivile lederskap. Haftar krevde derimot at militæret skulle være uavhengig, noe som var uakseptabelt for hans rivaler fordi det ville vært ensbetydende med å gi ham makten i landet.⁶⁴ I februar nektet Haftar også å møte GNAs lederskap i Kairo for å diskutere en mulig løsning på konflikten, til tross for at det

var hans egyptiske støttespillere som tok initiativet til samtalene.⁶⁵

I lys av alt dette kan det virke som om Haftars fremgang på bakken og hans nyvunne russiske støtte gjør ham stadig mer overbevist om at han ikke trenger å inngå en politisk avtale. Han ser ut til å tro at han ved bruk av makt kan oppnå målet om å ta kontroll over hele Libya. Gjentatte ganger i slutten av 2016 og i begynnelsen av 2017 har han truet med å angripe den vestlige delen av landet.⁶⁶ Dette har ført til at flere har fremstilt Haftar som «den nye Gaddafi», og advart mot at Libya på nytt kan bli et militært diktatur.⁶⁷

KAN HAFTAR TA KONTROLL OVER HELE LIBYA?

Frem til nå har ikke Haftar gjort alvor av sine trusler om å angripe den vestlige delen av Libya. Dersom han skulle gjøre det, tyder to faktorer på at han ikke vil klare å erobre hele Libya, til tross for at han har etablert seg som den klart sterkeste aktøren i landet.

For det første overvurderer antakelig Haftar sin egen styrke. I løpet av 2014 og 2015 mistet hans viktigste alliansepartnere i den vestlige delen av Libya, militsgruppene fra Zintan, mange menn. Det virker ikke som om de er villige til å ofre flere av sine styrker for å fremme Haftars sak. Dette så man blant annet da Haftar truet med å angripe Tripoli i desember 2016,⁶⁸ og Zintans militærråd utstedte et kommuniqué som gjorde det klart at byens militsgrupper ikke ville delta i et angrep på Tripoli, samt at de støtter en fredelig løsning på den libyske krisen.⁶⁹ Dessuten feilbedømmer Haftar muligens Russlands intensjon i Libya. Som Libya-eksperten Mattia Toaldo poengterer, indikerer russisk statlig propaganda at landet trolig ikke ønsker å involvere seg i en langvarig militær konflikt i Libya. Isteden later det til at Russlands mål er å styrke sin posisjon i Libya ved å mekle frem en fredelig løsning på konflikten i landet.⁷⁰

For det andre er det mange væpnede grupper i den vestlige delen av landet som har betydelig kampstyrke. Et godt eksempel er Benghazi's forsvarsbrigader, som er en «anti-Haftar» koalisjonsgruppe bestående av både militante islamister og jihadister.⁷¹ I mars 2017 tok denne gruppen i en kort periode kontroll over «oljehalvmånen» før Haftars tropper klarte å gjenerobre området.⁷² Et annet eksempel er militsgruppene fra Misrata, som klarte å drive IS ut av Sirte i slutten av 2016.⁷³ Dersom Haftar innleder et angrep mot den vestlige delen av landet, vil disse militsgruppene sannsynligvis forene sine krefter mot ham. Uten støtte fra Zintan er det lite trolig at Haftar vil klare å beseire dem. Følgen av et slikt angrep vil derfor være mer ustabilitet, som vil føre til maktvakuum i flere områder. Dette kan jihadistiske grupper som Ansar al-Sharia, IS og AQIM utnytte til å styrke sitt fotfeste i landet.

KONKLUSJON

Etter at al-Gaddafi ble styrtet fra makten i 2011, fremstod Khalifa Haftar som en ubetydelig aktør uten makt til å påvirke Libyas fremtid. Men i dag, knapt seks år senere, er han den sterkeste aktøren i landet.

Hjulpel av den stadig forverrede sikkerhets-situasjonen i Libya, samt myndighetenes handlingslammelse, klarte Haftar gradvis å manøvrere seg frem til en maktposisjon etter revolusjonen. Han vant støtte i deler av den libyske befolkningen ved å fremstille et narrativ om seg selv som landets redningsmann, og som den eneste som kan beskytte innbyggerne mot trusselen fra jihadistiske grupper som IS.

Haftars maktlyst har imidlertid hatt en negativ innvirkning på situasjonen i Libya. Han har vist seg mer enn villig til å ofre løftet om å være et bolverk mot de jihadistiske gruppene for å styrke sin posisjon i det politiske maktspeilet. I 2014 utløste han blant annet en borgerkrig for å fremme sitt

langsiktede mål om å ta over makten i Libya. Denne borgerkrigen har ført til mer ustabilitet, og gjort det mulig for de jihadistiske gruppene å styrke sitt fotfeste i landet.

Siden 2015 har Haftar kontinuerlig motarbeidet den FN-ledede prosessen for å få en fredelig løsning på konflikten. Han virker overbevist om at han ikke trenger en politisk avtale fordi han kan erobre Libya ved hjelp av makt. I virkeligheten overvurderer antakelig Haftar sin egen styrke, og vil sannsynligvis mislykkes dersom han forsøker å erobre landet, noe som vil forverre situasjonen ytterligere. Vestlige land må derfor bruke all sin innflytelse og makt til å overbevise Haftar om at det er i hans interesse å returnere til forhandlingsbordet, dersom målet er å forhindre at Libya blir et varig fristed for jihadistiske grupper.

• f •

HENRIK GRÅTRUD er doktorgradsstipendiat ved Forsvarets forskningsinstitutt og Institutt for kulturstudier og orientalske språk ved Universitetet i Oslo.

- 1 Takk til Babylons to anonyme fagfeller, samt Petter Nesser, Erik Skare og Sunniva Bjerke for konstruktive kommentarer og gode innspill til denne artikkelen.
- 2 Se for eksempel følgende artikkel for en fremstilling av borgerkrigen som en konflikt mellom islamister og nasjonalister. "War in Libya - the Guardian Briefing," The Guardian, 29. august 2014, theguardian.com/world/2014/aug/29/-sp-briefing-war-in-libya.
- 3 Ett av få unntak er Barak Barfis studie av Haftar fra 2014, se Barak Barfi, "Khalifa Haftar: Rebuilding Libya from the Top Down," Research Note (The Washington Institute For Near East Policy, august 2014), washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote_22_BarakBarfi.pdf.
- 4 "Is Libya Returning to Military Rule?," The New Arab, 3. oktober 2016, alaraby.co.uk/english/comment/2016/10/3/is-libya-returning-to-military-rule; "Libyan President: We Cannot Return to Military Dictatorship," The New Arab, 20. mars 2017, alaraby.co.uk/english/news/2017/3/20/libyan-president-we-cannot-return-to-military-dictatorship.
- 5 Barfi, "Khalifa Haftar: Rebuilding Libya from the Top Down," 1-2.
- 6 Kildene spriker når det gjelder dette temaet. For et eksempel

- på at noen hevder at Haftar var en del av det revolusjonære kommandorådet, se "Only a Few of Libya Opposition's Military Leaders Have Been Identified Publicly," *The Washington Post*, 1. april 2011, washingtonpost.com/world/only-a-few-of-libya-oppositions-military-leaders-have-been-identified-publicly/2011/04/01/AFHP2JKC_story.html?utm_term=.d952e6bd44be; For en god oversikt over hans rolle under kuppet, se Barfi, "Khalifa Haftar: Rebuilding Libya from the Top Down," 2.
- 7 Barfi, "Khalifa Haftar: Rebuilding Libya from the Top Down," 2.
 - 8 For mer informasjon om denne krigen, se for eksempel Dennis Kumetat, "Gaddafi's Southern Legacy: Ideology and Power Politics in Africa," i *The Rise of the Global South: Philosophical, Geopolitical and Economic Trends of the 21st Century*, ed. Justin Dargin (London: World Scientific Publishing Co., 2013), 125–52.
 - 9 Camille Tawil, "Operation Dignity: General Haftar's Latest Battle May Decide Libya's Future," *Terrorism Monitor* 12, no. 11 (30. mai 2014), jamestown.org/program/operation-dignity-general-haftars-latest-battle-may-decide-libyas-future/.
 - 10 Dirk Vandewalle, "Libya's Revolution in Perspective: 1969 - 2000," i *Libya since 1969: Qadhafi's Revolution Revisited*, av Dirk Vandewalle (New York: Palgrave Macmillan, 2008), 24.
 - 11 Tawil, "Operation Dignity: General Haftar's Latest Battle May Decide Libya's Future"; "Profile: Libya's Military Strongman Khalifa Haftar," *BBC News*, 15. september 2016, bbc.com/news/world-africa-27492354.
 - 12 "Khalifa Hifter, the Ex-General Leading a Revolt in Libya, Spent Years in Exile in Northern Virginia," *The Washington Post*, 20. mai 2014, washingtonpost.com/world/africa/rival-militias-prepare-for-showdown-in-tripoli-after-takeover-of-parliament/2014/05/19/cb36acc2-df6f-11e3-810f-764fe508b82d_story.html?utm_term=.949c8824d82c.
 - 13 "Military Helicopters Reportedly Fire on Protesters in Libya," *The Washington Post*, 21. februar 2011, washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2011/02/20/AR2011022004185.html?sid=ST2011022004212; "Timeline: Libya's Uprising against Muammar Gaddafi," *Reuters*, 22. august 2011, reuters.com/article/us-libya-events-idUSTR77K2QH20110822; "Anti-Government Protesters Killed in Libyan Clash," *USA Today*, 17. februar 2011, usatoday30.usatoday.com/news/world/2011-02-17-libya-protests_N.htm.
 - 14 "Al-Majlis Al-Wataniyy Al-Intiqaliyy Fi Libiya," *Al-Jazeera*, 4. mars 2011, aljazeera.net/news/reportsandinterviews/2011/3/4/%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%AC%D9%84%D8%B3%D8%A7%D9%84%D9%88%D8%B7%D9%86%D9%8A%D8%A7%D9%84%D8%A7%D9%86%D8%AA%D9%82%D8%A7%D9%84%D9%8A%D9%81%D9%8A%D9%84%D9%8A%D8%A8%D9%8A%D8%A7.
 - 15 "Libya: Defections Leave Muammar Gaddafi Isolated in Tripoli Bolthole," *The Guardian*, 23. februar 2011, theguardian.com/world/2011/feb/23/muammar-gaddafi-libya-tripoli-uprising.
 - 16 "Rebel Leadership in Libya Shows Strain," *The New York Times*, 3. april 2011, nytimes.com/2011/04/04/world/africa/04rebels.html?pagewanted=all&r=0; "Khalifa Hifter, the Ex-General Leading a Revolt in Libya, Spent Years in Exile in Northern Virginia."
 - 17 Daveed Gartenstein-Ross and Nathaniel Barr, "Dignity and Dawn: Libya's Escalating Civil War" (*The Hague: The International Centre for Counter-Terrorism*, februar 2015), 10, icct.nl/download/file/ICCT-Gartenstein-Ross-Barr-Dignity-and-Dawn-Libyas-Escalating-Civil-War-February2015.pdf.
 - 18 For informasjon om Younis, se for eksempel "Profile: Abdul Fatah Younis – Libya's Rebel General," *The Guardian*, 29. juli 2011, theguardian.com/world/2011/jul/29/abdul-fatah-younis-libya-rebel.
 - 19 Se for eksempel Jason Pack, "Controlling Libya's Wealth: Hifter's Long Game," *Al-Monitor*, 29. september 2016, al-monitor.com/pulse/originals/2016/09/libya-oil-wealth-following-money-hifter.html.
 - 20 Se for eksempel en av opprørernes talspersoner Jallal Galals beretning hvor han beskriver at Haftar oppførte seg som et lite barn og nektet å godta avgjørelsen. "Khalifa Hifter, the Ex-General Leading a Revolt in Libya, Spent Years in Exile in Northern Virginia."
 - 21 "As British Help Libyan Rebels, Aid Goes to a Divided Force," *The New York Times*, 19. april 2011, nytimes.com/2011/04/20/world/africa/20benghazi.html?pagewanted=all&r=0.
 - 22 Attentatet ble antakelig gjennomført av en jihadistisk gruppe kalt Abu Ubayda bin al-Jarrah. Se Mary Fitzgerald, "Finding Their Place: Libya's Islamists During and After the Revolution," in *The Libyan Revolution and Its Aftermath*, by Peter Cole and Brian McQuinn (London: C Hurst & Co, 2015), 192–193.
 - 23 Barfi, "Khalifa Haftar: Rebuilding Libya from the Top Down," 6.
 - 24 "Ta'yin Yusuf Al-Manqush Ra'isan Li-'arkan Al-Quwwat Al-Musallaha Al-Libiyya," *Al-Ahram*, 3. januar 2012, gate.ahram.org/News/156402.aspx.
 - 25 Frederic Wehrey, "Ending Libya's Civil War" (*Carnegie Endowment for International Peace*, september 2014), 6–7, carnegieendowment.org/2014/09/24/ending-libya-s-civil-war-reconciling-politics-rebuilding-security-pub-56741.
 - 26 *Ibid.*, 8.
 - 27 «Nå starter frihetsepoken i Libya,» *NRK*, 8. juli 2012, nrk.no/urix/libya-jubler-over-forste-fric-valg-1.8237289.

- 28 Gartenstein-Ross and Barr, "Dignity and Dawn: Libya's Escalating Civil War," 16.
- 29 "Libya Assembly Votes for Sharia Law," Al-Jazeera English, 4. desember 2013, aljazeera.com/news/africa/2013/12/libya-assembly-votes-sharia-law-2013124153217603439.html.
- 30 Mohamed Eljarh, "Isolation Law Harms Libya's Democratic Transition," Foreign Policy, (8. mai 2013), foreignpolicy.com/2013/05/08/isolation-law-harms-libyas-democratic-transition/; "Armed Men Seize Libya's Justice Ministry," CNN, 30. april 2013, edition.cnn.com/2013/04/30/world/africa/libya-unrest.
- 31 Mohamed Eljarh, "Libya's Islamists Go for Broke," Foreign Policy, 22. juli 2014, foreignpolicy.com/2014/07/22/libyas-islamists-go-for-broke/.
- 32 Barfi, "Khalifa Haftar: Rebuilding Libya from the Top Down," 7.
- 33 Tawil, "Operation Dignity: General Haftar's Latest Battle May Decide Libya's Future"; Wehrey, "Ending Libya's Civil War," 20.
- 34 Libya Hura, Taharruk Al-Jaysh Al-Libiyy Yawm 14 Fibrayir, 2014, youtube.com/watch?v=R5uXd3oGDTw.
- 35 Mohamed Eljarh, "A Coup Attempt in Tripoli," Foreign Policy, 19. mai 2014, <http://foreignpolicy.com/2014/05/19/a-coup-attempt-in-tripoli/>.
- 36 Se for eksempel Libyas daværende statsminister Ali Zaydans svar til Haftar Al-Rasifa al-Ikhbariyya, Al-Mu'tamar Al-sahafiy Li-Zaydan, 2014, youtube.com/watch?v=YsZAhp9eY9o.
- 37 Gartenstein-Ross and Barr, "Dignity and Dawn: Libya's Escalating Civil War," 15; Henrik Gråtrud and Vidar Benjamin Skretting, "Ansar Al-Sharia in Libya: An Enduring Threat," Perspectives on Terrorism 11, no. 1 (februar 2017): 46–47.
- 38 Eljarh, "A Coup Attempt in Tripoli."
- 39 "Haftar Launches Benghazi Attack on Islamists," Libya Herald, 16. mai 2014, libyaherald.com/2014/05/16/hafter-launches-benghazi-attack-on-islamists/%E2%80%98; Jon Lee Anderson, "Libya's New Strongman," The New Yorker, 23. februar 2015, newyorker.com/magazine/2015/02/23/unravelling.
- 40 Gartenstein-Ross and Barr, "Dignity and Dawn: Libya's Escalating Civil War," 19–20.
- 41 Al-Rasifa al-Ikhbariyya, *Kalimat Al-Livva' Haftar*, 2014, youtube.com/watch?v=Ag_R66thSOs.
- 42 "Hadafi Tanzif Libiya Min 'Al-Ikhwān,'" Asharq Al-Awsat, 20. mai 2014, archive.aawsat.com/details.asp?section=11&issueno=12957&article=772628#.WMe_Xmfauov.
- 43 Wehrey, "Ending Libya's Civil War," 20–21.
- 44 Gartenstein-Ross and Barr, "Dignity and Dawn: Libya's Escalating Civil War," 16.
- 45 Eljarh, "Libya's Islamists Go for Broke."
- 46 Wehrey, "Ending Libya's Civil War," 21; Gartenstein-Ross and Barr, "Dignity and Dawn: Libya's Escalating Civil War," 23.
- 47 "Libya's Haftar Appointed Army Chief for Recognized Government," Reuters, 2. mars 2015, reuters.com/article/us-libya-security-army-idUSKBN0LY1AB20150302.
- 48 Se for eksempel "Guide to Key Libyan Militias," BBC News, 11. januar 2016, sec. Africa, bbc.com/news/world-middle-east-19744533; "Islamister sier de har erobret Tripolis flyplass," VG, 23. august 2014, vg.no/nyheter/utenriks/libya/islamister-sier-de-har-erobret-tripolis-flyplass/a/23280387/; "War in Libya - the Guardian Briefing."
- 49 Gartenstein-Ross and Barr, "Dignity and Dawn: Libya's Escalating Civil War," 16–17.
- 50 For mer informasjon om forskjellige innad i Misrata, se for eksempel Arwa Ibrahim, "Misrata Militia Topples City Leaders in Blow to Libya 'Unity' Plan," 22. mars 2017, middleeasteye.net/news/misrata-based-militias-overthrows-municipal-council-146366016.
- 51 Rabi' al-Madkhalhi forfekter i motsetning til Muslimbrødrene og jihadistene at muslimer plikter å være lojale mot statens overhode. For mer informasjon, se for eksempel Frederic Wehrey, "Quiet No More?," Carnegie Middle East Center, (13. oktober 2016).
- 52 "Nazhuri Bans Women Flying from Labraq without Male Guardian," Libya Herald, 19. februar 2017, libyaherald.com/2017/02/19/nazhuri-bans-women-flying-from-labraq-without-male-guardian/ I etterkant har al-Nazhuri tilbakekalt dekretet etter stort press fra en rekke interesseorganisasjoner i Kyrenaika, se "Eastern Travel Ban on Single Women Suspended," Libya Herald, 21. februar 2017, libyaherald.com/2017/02/21/eastern-travel-ban-on-single-women-suspended/
- 53 Eduard Soler i Lecha, "Liquid Alliances in the Middle East," Notes (Barcelona Centre for International Affairs, mars 2017), 2–3, cidob.org/en/publications/publication_series/notes_internacionals/n1_169/liquid_alliances_in_the_middle_east#.WMfkW3z3lBw.twitter.
- 54 "Leaked Tapes Expose Western Support for Renegade Libyan General," Middle East Eye, 29. juli 2016, middleeasteye.net/news/revealed-leaked-tapes-expose-western-support-renegade-libyan-general-185825787.
- 55 Aaron Y. Zelin, "The Islamic State's Burgeoning Capital in Sirte, Libya," Policywatch (The Washington Institute for Near East Policy, 6. august 2015), washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-islamic-states-burgeoning-capital-in-sirte-libya.

- 56 "AQIM Commander 'not Killed' in South Libya Air Raid," *Libya Herald*, 15. november 2016, libyaherald.com/2016/11/15/aqim-commander-not-killed-in-south-libya-air-raid/.
- 57 "Libyan Politicians Sign UN Peace Deal to Unify Rival Governments," *The Guardian*, 17. desember 2015, theguardian.com/world/2015/dec/17/libyan-politicians-sign-un-peace-deal-unify-rival-governments.
- 58 "Presidency Council Promises to Submit New Cabinet to HoR but Says Current GNA Ministers Must Continue in Caretaker Role," *Libya Herald*, 24. august 2016, libyaherald.com/2016/08/24/presidency-council-promises-to-submit-new-cabinet-to-hor-but-says-current-gna-ministers-must-continue-in-caretaker-role/.
- 59 Mattia Toaldo, "Libya's Political Stalemate," *Carnegie Endowment for International Peace*, 3. februar 2016, carnegieendowment.org/sada/?fa=62656.
- 60 De tre regjeringene er HoR, GNA, samt den nasjonale redningsregjeringen, som springer ut av GNC og ledes av Khalifa Ghweill. For mer informasjon, se "Rival Government's Forces Seize Ministries from UN-Backed Libyan PM," *The National*, 12. januar 2017, thenational.ae/world/middle-east/rival-governments-forces-seize-ministries-from-un-backed-libyan-pm; Rhiannon Smith and Jason Pack, "'Coup' Attempt Could Complicate Libya's Fight Against ISIS," *Tony Blair Faith Foundation*, 24. oktober 2016, tonyblairfaithfoundation.org/religion-geopolitics/commentaries/opinion/coup-attempt-could-complicate-libyas-fight-against-isis.
- 61 Jason Pack and Rhiannon Smith, "Haftar's Takeover of Libyan Oil Crescent Could Be Nail in GNA's Coffin," *Middle East Eye*, 14. september 2016, middleeasteye.net/columns/haftar-s-takeover-oil-crescent-could-be-nail-gna-s-coffin-1013075476.
- 62 Pack, "Controlling Libya's Wealth: Hifter's Long Game"; "IS styrker truer Libyas oljeindustri," *Dagbladet*, 2016, dagbladet.no/grafikk/GN33811R_EN/GN33811R_NO.html.
- 63 "Russia Turns to Libya with Show of Support for Eastern Commander," *Reuters*, 17. januar 2017, reuters.com/article/us-libya-security-russia-idUSKBN1510KT; "US Officials Warn Russia Could Be Interfering in Libya," *CNN*, 15. mars 2017, edition.cnn.com/2017/03/14/politics/us-russia-influence-libya/index.html?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+rss%2Fcnn_topstories+%28RSS%3A+CNN+-+Top+Stories%29.
- 64 Mattia Toaldo, "How to Stabilise Libya If Haftar Won't Play Ball," *Middle East Eye*, 23. februar 2017, middleeasteye.net/columns/how-stabilise-libya-if-haftar-won-t-play-ball-988020679?utm_content=buffer2764b&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer.
- 65 Ali Noura, "Libya: Haftar Refuses to Meet Al-Serraj in Cairo," *Middle East Observer*, 15. februar 2017, middleeastobserver.org/2017/02/15/haftar-refused-to-meet-al-serraj-in-cairo/.
- 66 Se for eksempel "Haftar Ba'd Tahrir Qanfuda: Ista'iddu Lil-Nasr Al-Kabir Fi Tarabulus," *Afrigatenews*, 26. januar 2017, afrigatenews.net/content/قدوفنق-ريرحت-د-ع-ب-رتفح-س-ل-بارط-يف-ريبلل-ارصنلل-اودعسا; "Haftar Yubligh Baris Tamassukhu Bil-Sulta," *Al-Hayat*, 3. februar 2017, alhayat.com/m/story/19970015#sthash.tSEnV0Ok.nVRx5q6O.dpbs.
- 67 For et godt eksempel på dette, se "Khalifa Haftar ... Al-Qadhafi Al-Jadid," *The New Arab*, 8. mars 2017, alaraby.co.uk/politics/2017/3/8/%D8%AE%D9%84%D9%8A%D9%81%D8%A9-%D8%AD%D9%81%D8%AA%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%B0%D8%A7%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%AC%D8%AF%D9%8A%D8%AF.
- 68 "Haftar Asks LNA to Mobilize for Tripoli's Liberation," *Asharq Al-Awsat*, 16. desember 2016, english.aawsat.com/khalid-mahmoud/news-middle-east/haftar-asks-lna-mobilize-tripolis-liberation.
- 69 "Bayan Al-Majlis Al-'askariyy Li-Thuwwar Al-Zintan" (al-Majlis al-'askariyy li-Thuwwar al-Zintan, 17. desember 2016), alwasat.ly/ar/news/libya/127553/.
- 70 Toaldo, "How to Stabilise Libya If Haftar Won't Play Ball"; "Russia About to Mend What West Left Broken in Libya," *Sputnik*, 21. februar 2017, sputniknews.com/amp/europe/201702211050897619-russia-libya-europe/.
- 71 For mer informasjon om denne gruppen, se for eksempel Nathaniel Barr and Madeleine Blackman, "A New Threat to Libya's Stability Emerges," *Terrorism Monitor* 14, no. 16 (5. august 2016), jamestown.org/single/?cHash=7b02f66121c8fd4fd20715c90cc9987&xtxtnews%5BbackPid%5D=7&xtxtnews%5Btt_news%5D=45711.
- 72 Saraya al-Difa' An Bhangazi, "Bayan 17," 3. mars 2017, web.telegram.org/#/im?p=@boshramad; "LNA Reportedly Retakes Ras Lanuf and Is Advancing on Sidra," *Libya Herald*, 4. mars 2017, libyaherald.com/2017/03/04/breaking-lna-reportedly-retakes-ras-lanuf-and-is-advancing-on-sidra/.
- 73 "After 4,000 Dead and Wounded Bunyan Marsous Finally Beats IS in Sirte," *Libya Herald*, 15. desember 2016, libyaherald.com/2016/12/05/after-4000-dead-and-wounded-bunyan-marsous-finally-beats-is-in-sirte/.